

بازنگری در بازیگری

فیلیپ ب. زاریلی

ترجمه یدالله آقا عباسی

نشر قطره

بازیگر در لحظه‌ی اجرا باید مجموعه‌ی خاصی از کنش‌ها را تجسم بخشد که انگار اموری مطلق هستند، اما هر «مطلق» به نحوی تاریخی و فرایندی به عنوان بخشی از چیزی جداگانه در نظر گرفته می‌شود.

این اثر مجموعه‌ای گسترده از نظریه‌ها را درباره‌ی بازیگری، و اندیشه‌ها درباره‌ی بدن و تربیت آن، و گفتارهایی درباره‌ی بازیگر در کار اجرا به دست می‌دهد، همچنین به موضوعاتی در مورد بازیگری از شخصیت‌هایی چون واریلو، گروتوفسکی، روزنتال، میرهولد، برشت، دافو و دیگران که پرفورمانس اواخر قرن نوزدهم و قرن بیستم را شکل داده‌اند می‌پردازد. مقالات که آثار کارگردانان، نظریه‌پردازان، تاریخ نویسان، مربیان بازیگری و بازیگران هستند، بین نظریه و عمل بازیگری پلی ایجاد می‌کنند. مؤلف که استاد تئاتر و نمایش در دانشگاه ویسکونسین - مدیسون است و از سال ۱۹۸۰ کارگردان برنامه تئاتر تجربی - آسیایی بوده است برای تربیت بازیگر از هنرهای رزمی آسیایی کالاری پایاتو و تای چی چوان استفاده کرده است.

همان گونه که مترجم نیز اشاره می‌کند مؤلف مدعی نیست که این کتاب حرف آخر را می‌زند و شرق و غرب و نظر و عمل هیچ یک را تافته‌ی جداافتاده نمی‌داند. کتاب خود تمثیل جالب رودی است که از هر جا می‌توان به آن پیوست. و کسانی که نظریه را دشوار می‌یابند می‌توانند از آغاز کنند و به نظر برگردند.

اثر حاضر پس از پیش‌گفتار مترجم و مقدمه کلی: بین نظریه و عمل، به سه بخش تقسیم شده است.

بخش اول: نظریه‌ها و تاملاتی بر بازیگری

بخش دوم: نگرش و بازیگری در بدن و شیوه‌های تربیت بازیگر

بخش سوم: نگرش و بازیگری بازیگر در اجرا

فیلیپ ب. زاریلی نویسنده کتاب معجون کاتاکالی: بازیگر، اجرا، ساختار و همچنین نویسنده همکار در نوشتن کتاب تئاتر هند: سنت‌های اجرایی و نیز ویراستار کتاب استفاده از هنرهای رزمی آسیایی در پرورش بازیگر است.

زبان‌ها و مباحث زیادی در مورد بازی وجود دارد و هر یک از دیدگاه خاصی نوشته یا گفته شده‌اند. نظریه‌پردازان تنها برای نظریه‌پردازان سخن می‌گویند و مخاطب اهل عمل، تنها اهل عمل می‌باشند. و کم‌تر دیده شده است که آنها برای یکدیگر حرف بزنند.

کتاب حاضر که تحت عنوان بازنگری در بازیگری به چاپ رسیده است دعوتی است برای صحبت کردن و شنیدن از میان این فاصله‌ها و محدودیت‌ها با یکدیگر و با آن بخش از «خود» مان که نظریه را به عمل و عمل را به نظریه درمی‌آورد.

این کتاب تلاش دارد نظرات مختلف و بیشتر متضاد بازیگری را از جهت تاریخی در کنار هم قرار داده و خواننده را به (باز)نگری (Re)Considering در بازیگری و مباحث مربوط به آن دعوت کند. نویسنده از اصطلاح بازنگری استفاده می‌کند تا بتواند به روشنی سرشت ضمنی مرحله به مرحله‌ی «بررسی» را نشان دهد. چنین دیدگاهی علاوه بر اینکه موجب می‌شود که اجرا را به مثابه امری مرحله به مرحله ببینیم، بلکه یادآوری می‌کند که هم جامعه و هم انسان‌ها موجوداتی نمایشی می‌باشند که همواره و مرحله به مرحله در حال ساخته شدن هستند.

نویسنده در بخشی تحت عنوان مقدمه‌ی کلی بین نظریه و عمل می‌نویسد:

هر (باز)نگری‌ای به طور همزمان هم شخصی، هم اجتماعی - فرهنگی و هم عقیدتی است؛ بنابراین دارای ابعاد فردی و جمعی / اجتماعی است. «شرایط تاریخی» فرد است که او را به (باز)نگری کردن یا نکردن برمی‌انگیزد. و سپس وی ادامه می‌دهد که: (باز)نگری در بازیگری دانشجویان تئاتر، بازیگران و نظریه‌پردازان این رشته را به طور یکسان با توجه به این نکته دعوت می‌کند که پیشپندارهای کوتاه بینانه و دیدگاه‌هایی را که فقط یک شیوه‌ی بازیگری (یک سیستم، گفتمان یا تمرین بازیگری) را حقیقت محض می‌دانند، کنار بگذارند. در عوض این کتاب آنان را دعوت به رویکردی همواره فعال و فرایندی می‌کند که به ایجاد آگاهی انتقادی از بازیگری به عنوان امری چندگانه و همواره در تغییر منتهی می‌شود. البته